

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. spalio 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – 1 straipsnio 1 dalis – Civilinės ir komercinės bylos – 35 straipsnis – Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones – Ieškinys, pagrįstas viešosios valdžios institucijos ir dviejų pagal privatinę teisę įsteigtų bendrovių sudaryta viešojo greitkelio statybos darbų sutartimi – Prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, susijęs su toje sutartyje numatytais netesybomis ir garantijomis – Sprendimas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, kurį jau priėmė byla iš esmės nagrinėjantis teismas

Byloje C-581/20

dėl *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis kasacinis teismas, Bulgarija) 2020 m. spalio 28 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. lapkričio 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

prieš

TOTO SpA – Costruzioni Generali,

Vianini Lavori SpA

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai L. Bay Larsen, C. Toader (pranešėja), M. Safjan ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas A. Rantos,

posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2021 m. liepos 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad*, atstovaujamo *advokat O. Temnikov*,

* Proceso kalba: bulgarų.

- *TOTO SpA – Costruzioni Generali* ir *Vianini Lavori SpA*, atstovaujamų *advokati* A. Valov, padedamo V. P. Penkov, N. G. Tsvetanov, P. D. Tsanov, V. V. Tomova, B. H. Strizhlev ir V. K. Semkov, taip pat atstovės M. T. Stoeva,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir S. Żyrek,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Heller ir I. Zaloguin,

susipažinęs su 2021 m. rugsėjo 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) 1 straipsnio 1 dalies ir 35 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad* (Lenkijos Respublikos valstybės išdas, atstovaujamas jo nacionalinių kelių ir greitkelių generalinio direktoriaus, toliau – kelių generalinis direktorius) ir pagal Italijos teisę įsteigtų bendrovių *TOTO SpA – Costruzioni Generali* ir *Vianini Lavori SpA* (toliau – statybos bendrovės) ginčą dėl greitkelio statybos darbų Lenkijoje sutarties.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 1215/2012 10, 33 ir 34 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(10) šio reglamento taikymo sritis turėtų apimti visas pagrindines civilines ir komercines bylas, išskyrus kai kurias aiškiai nustatytas bylas, <...>

<...>

- (33) kai laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, skiria teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, pagal šį reglamentą turėtų būti užtikrinamas laisvas jų judėjimas. Tačiau laikinosios, įskaitant apsaugos, priemonės, kurias toks teismas skyrė, neįteikęs atsakovui šaukimo į teismą, pagal šį reglamentą neturėtų būti pripažįstamos ir vykdomos, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas, kuriame nurodyta tam tikra priemonė, buvo įteiktas atsakovui prieš sprendimo vykdymą. Tai neturėtų kliudyti pripažinti ir vykdyti tokias priemones pagal nacionalinę teisę. Kai laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, skiria valstybės narės teismas, neturintis jurisdikcijos nagrinėti bylą iš esmės, pagal šį reglamentą tokių priemonių poveikis turėtų būti ribojamas tos valstybės narės teritorija.

(34) turėtų būti užtikrintas [1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32)], [2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42)] ir šio reglamento tęstinumas ir tuo tikslu nustatytos pereinamosios nuostatos. Tęstinumą taip pat turi užtikrinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, aiškindamas [šią] konvenciją ir ją pakeičiančius reglamentus.“

4 Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).“

5 Šio reglamento 2 straipsnio a punkte numatyta:

„Šiame reglamente:

a) <...>

III skyriuje „teismo sprendimas“ apima teismo, kuris pagal šį reglamentą turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, paskirtas laikinas priemones, įskaitant apsaugos priemones. Ši sąvoka neapima laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemonę, kurią toks teismas paskiria neįteikdamas atsakovui šaukimo į teismą, išskyrus atvejus, kai sprendimas, nustatantis atitinkamą priemonę, prieš jį vykdant buvo įteiktas atsakovui.“

6 Šio reglamento II skyriaus „Jurisdikcija“ 7 skirsnyje esančio 25 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Jeigu šalys, neatsižvelgiant į jų nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą, yra susitarusios, kad valstybės narės teismas arba teismai turi jurisdikciją spręsti bet kuriuos ginčus, kilusius arba galinčius kilti iš konkrečių teisinių santykių, tas teismas (tie teismai) turi jurisdikciją, išskyrus atvejus, kai pagal tos valstybės narės teisę susitarimas yra niekinis turinio galiojimo atžvilgiu. Tokia jurisdikcija yra išimtinė, jeigu šalys nesusitarė kitaip. <...>

<...>“

7 Reglamento Nr. 1215/2012 II skyriaus „Jurisdikcija“ 10 skirsnyje esančiame 35 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės teismui gali būti pateiktas prašymas taikyti pagal tos valstybės narės teisę numatytas laikinas priemones, įskaitant apsaugos priemones, net jeigu kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.“

Bulgarijos teisė

- 8 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Grazhdanski protsesualen kodeks* (Civilinio proceso kodeksas, toliau – GPK) 18 straipsnyje „Imunitetas nuo jurisdikcijos“ numatyta:

„(1) Bulgarijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius, kurių šalis yra užsienio valstybė arba asmuo, kuriam taikomas imunitetas nuo jurisdikcijos, tokiais atvejais, kai:

- 1) atsisakoma imuniteto nuo jurisdikcijos;
- 2) ieškinys grindžiamas sutartiniais santykiais, jeigu prievolės įvykdymo vieta yra Bulgarijos Respublikoje;
- 3) pareiškiamas ieškinys dėl žalos, padarytos dėl Bulgarijos Respublikoje atlikto neteisėto veiksmo, atlyginimo;
- 4) pareiškiamas ieškinys dėl teisių į paveldėjimą ir *bona vacantia* Bulgarijos Respublikoje;
- 5) bylos priklauso išimtinai Bulgarijos teismų jurisdikcijai.

(2) 1 dalies 2, 3 ir 4 punktų nuostatos netaikomos sandoriams ir veiksams, sudarytiems ar atliktiems oficialias pareigas vykdančių asmenų ir (arba) įgyvendinant užsienio valstybės suverenias teises.“

- 9 CPK 389 straipsnyje „Laikinoji apsaugos priemonė, susijusi su pareikštu ieškiniu“ nustatyta:

„(1) Visose proceso stadijose iki įrodymų tyrimo apeliacinėje instancijoje pabaigos ieškovas bylą nagrinėjančio teismo gali prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

(2) Laikinųjų apsaugos priemonių taikymas leidžiamas dėl visų rūšių ieškinių.“

- 10 GPK 391 straipsnio „Laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos“ 1 dalyje numatyta:

„Prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, susijęs su pagrindiniu ieškiniu, gali būti pateiktas, jeigu kitaip ieškovui būtų neįmanoma arba sunku įgyvendinti teismo sprendime nustatytas teises ir jeigu:

- 1) pagrindinis ieškinys grindžiamas įtikinamais rašytiniais įrodymais arba
- 2) yra pateikta teismo nustatyto dydžio garantija <...>“

- 11 GPK 393 straipsnyje „Neleistinumas taikyti laikinąsias apsaugos priemones“ nustatyta:

„(1) Neleistina taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, kai ieškinys pareikštas dėl piniginio reikalavimo valstybei, viešosios valdžios institucijoms, savivaldybėms ir sveikatos priežiūros įstaigoms, kaip jos suprantamos pagal *Zakon za lechebnite zavedenia* (Įstatymas dėl sveikatos priežiūros įstaigų) 5 straipsnio 1 dalį, taip pat dėl sveikatos priežiūros įstaigų reikalavimų nacionalinės ligonių kasos naudai.

(2) Neleistina taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su ieškiniu dėl piniginio reikalavimo, kai prašoma areštuoti turtą, iš kurio negalima įvykdyti priverstinio išieškojimo.“

12 GPK 397 straipsnio „Laikinių apsaugos priemonių rūšys“ 1 dalyje numatyta:

„Laikinosios apsaugos priemonės taikomos vykdamas:

- 1) nekilnojamojo turto areštą;
- 2) kilnojamojo turto ir skolininko turtinių teisių areštą;
- 3) kitomis atitinkamomis teismo nustatytomis priemonėmis, įskaitant motorinės transporto priemonės sulaikymą ir vykdymo sustabdymą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 Kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, 2015 m. liepos 30 d., baigiantis viešojo pirkimo procedūrai, pradėti kelių generalinio direktoriaus, veikiančio kaip perkančioji organizacija, su statybos bendrovėmis, t. y. konkurso laimėtojomis, buvo sudaryta sutartis dėl greitkelio S-5 Poznanė–Vroclavas ruožo Poznanė A2, Gluchovas–Vrončinas (Lenkija) statybos.
- 14 Pagal šią sutartį statybos bendrovių prašymu perkančiajai organizacijai buvo suteiktos dvi pagal Bulgarijos teisę įsteigtos draudimo bendrovės *Evroins AD*, garantijos: pirmoji dėl tinkamo įvykdymo, galiojanti iki 2019 m. liepos 31 d., kurios galiojimas pratęstas iki 2024 m. birželio 30 d. (apsauganti nuo sutarties neįvykdymo arba netinkamo vykdymo), ir antroji, galiojanti iki 2019 m. liepos 31 d., užtikrinant, kad bus sumokėtos sutartyje numatytos netesybos tuo atveju, jeigu būtų nesilaikoma vykdymo terminų.
- 15 Pagal nagrinėjamos sutarties sąlygas dėl bet kokio ginčo, galinčio kilti dėl jos vykdymo, jurisdikcija suteikta perkančiosios organizacijos buveinės teismui, o Lenkijos teisė įvardyta kaip taikytina teisė, įskaitant minėtoms garantijoms.
- 16 Kadangi tarp pagrindinės bylos šalių kilo nesutarimų dėl darbų kokybės ir sutarties vykdymo per nustatytus terminus, statybos bendrovės kreipėsi į *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) su ieškiniu dėl teisių nebuvimo nustatymo, kuriuo iš esmės siekta, kad perkančioji organizacija negalėtų pasinaudoti teisėmis į suteiktas garantijas.
- 17 Tame pačiame teisme statybos bendrovės pateikė prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kuriais siekta, be kita ko, kad kelių generalinis direktorius iki 2019 m. birželio 26 d. nepareikštų joms apie savo ketinimą nutraukti nagrinėjamą sutartį, nepateiktų sąskaitų su mokėtinomis netesybomis ir nepasinaudotų *Evroins* pateikta šios sutarties tinkamo vykdymo garantija.
- 18 *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas) 2019 m. birželio 7 d. ir 2019 m. gruodžio 2 d. nutartimis atmetė šiuos prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones, motyvuodamas iš esmės tuo, kad pateiktų įrodymų nepakanka *fumus boni iuris* įrodyti.

- 19 Be minėtame teisme inicijuotų procedūrų, paraleliai 2019 m. liepos 31 d. statybos bendrovės kreipėsi į *Sofiyiski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija) su prašymu taikyti laikinąsias apsaugos priemones; jis buvo analogiškas prašymui, pateiktam per procedūras, nukreiptas prieš kelių generalinį direktorių, tačiau nutartimi jis buvo atmestas kaip nepriimtinas.
- 20 *Apelativen sad – Sofia* (Sofijos apeliacinis teismas, Bulgarija) panaikino minėtą nutartį, patenkino prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones vadovaudamasis CPK 389 straipsniu ir Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsniu ir priėmė sprendimą areštuoti kelių generalinio direktoriaus turtinę teisę, grindžiamą dviem *Evroins* suteiktomis garantijomis.
- 21 Kelių generalinis direktorius pateikė kasacinį skundą *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis kasacinis teismas, Bulgarija); jame ginčijo, be kita ko, Reglamento Nr. 1215/2012 taikymą nagrinėjamu atveju, motyvuodamas tuo, kad pagrindinė byla nepatenka į civilinių ir komercinių bylų sąvoką, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį.
- 22 Kartu jis pateikė Europos mokėjimo įsakymą, kurį pagal 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1896/2006, nustatantį mokėjimo įsakymo procedūrą (OL L 399, 2006, p. 1), išdavė *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas) ir kuris buvo skirtas *Evroins*.
- 23 Priminęs Teisingumo Teismo jurisprudenciją šioje srityje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl pagrindinės bylos civilinio ar komercinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, atsižvelgiant į Lenkijos viešojo kontrahento statusą.
- 24 Jeigu šis ginčas patektų į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar teismas, į kurį kreiptasi pagal šio reglamento 35 straipsnį, jurisdikcijos taikyti laikinąsias apsaugos priemones neturi dėl to, kad teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, šiuo atveju – Lenkijos teismas, jau priėmė sprendimą dėl panašaus prašymo. Šiuo klausimu jis tvirtina, kad pagal jo nacionalinę teisę, t. y. CPK 389 ir 390 straipsnius, sprendimo dėl prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones buvimas neužkerta kelio pateikti kompetentingam teismui vėlesnį prašymą.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant tik į savarankišką laikinųjų apsaugos priemonių sąvoką, t. y. priemonių, skirtų faktinei arba teisinei situacijai išsaugoti tam, kad būtų apsaugotos teisės, kurias, be kita ko, prašoma pripažinti bylą iš esmės nagrinėjančiame teisme (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Supreme Site Services ir kt.*, C-186/19, EU:C:2020:638, 50 punktas), ar jis turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į visas tos valstybės, kur yra teismas, teisėje numatytas sąlygas. Jis patikslina, kad pastaruoju atveju pagal veiksmingumo principą jis galėtų būti priverstas netaikyti CPK 393 straipsnio.
- 26 Šiomis aplinkybėmis *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis kasacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento [Nr. 1215/2012] 1 straipsnis aiškintinas taip, kad tokia byla, kaip aprašyta šioje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, visa arba iš dalies laikytina civiline ar komercine byla, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį?

2. Ar įgyvendinus teisę pateikti prašymą dėl laikinųjų (apsaugos) priemonių taikymo, dėl kurio teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, jau priėmė sprendimą, teismas, į kurį kreipiamasi su prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių tuo pačiu pagrindu pagal [Reglamento Nr. 1215/2012] 35 straipsnį, laikytinas neturinčiu jurisdikcijos nuo to momento, kai buvo pateikti įrodymai, jog bylą iš esmės nagrinėjantis teismas šiuo klausimu yra priėmęs sprendimą?
3. Jeigu iš atsakymų į pirmuosius du prejudicinius klausimus bus matyti, kad pagal [Reglamento Nr. 1215/2012] 35 straipsnį teismas, į kurį kreipiamasi, turi jurisdikciją, ar sąlygos dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo prašymo priimtinumą pagal [Reglamento Nr. 1215/2012] 35 straipsnį yra aiškintinos savarankiškai? Ar turi būti netaikoma nuostata, pagal kurią tokiu atveju, kaip nagrinėjamas, neleidžiama prašyti laikinųjų apsaugos priemonių taikyti viešosios valdžios institucijai?“

Procesas Teisingumo Teisme

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašė šį prašymą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje numatytą pagreitintą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą. Grįsdamas savo prašymą šis teismas nurodė, pirma, kad pagal nacionalinės teisės normas dėl pagrindinės bylos pobūdžio jis turi priimti sprendimą per trumpą terminą ir, antra, kad leidus taikyti laikinąsias priemones tai reikštų, jog viena iš pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutarties šalių negalėtų naudotis savo teisėmis ilgą laiką, kol byla būtų išnagrinėta iš esmės.
28. Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklauses teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.
29. Kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, nei aplinkybės, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas vykstant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrai, nei aplinkybės, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi imtis visų veiksmų, kad būtų užtikrintas greitas pagrindinės bylos sprendimas, savaime nepakanka siekiant pateisinti pagreitintos procedūros taikymą pagal Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. Teisingumo Teismo pirmininko 2007 m. sausio 23 d. Nutarties *Consel Gi. Emme*, C-467/06, nepaskelbta Rink., EU:C:2007:49, 7 punktą ir 2015 m. gruodžio 23 d. Nutarties *Vilkas*, C-640/15, nepaskelbta Rink., EU:C:2015:862, 8 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
30. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, 2020 m. lapkričio 20 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu buvo atmestas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymas šią bylą nagrinėti pagal Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatytą pagreitintą procedūrą.
31. Vis dėlto tą pačią dieną Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė, kad remiantis Procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalimi šiai bylai turi būti suteikta pirmenybė kitų bylų atžvilgiu.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 32 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teisme pagal bendrąsias teisės normas pareikštas ir nagrinėjamas ieškinys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijęs su netesybomis vykdant viešojo greitkelio statybos darbų statybos sutartį, sudarytą taikant viešojo pirkimo procedūrą, kurią vykdžiusi perkančioji organizacija yra viešosios valdžios institucija, patenka į sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.
- 33 Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose. Todėl pirmuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar minėtas ieškinys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo patenka į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį.
- 34 Pirmiausia reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje pareikštu ieškiniu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo siekiama, kad būtų išsaugota faktinė situacija, kurią teismas turi įvertinti nagrinėdamas bylą iš esmės; šis ieškinys pateiktas ir šis procesas pradėtas tarp tų pačių šalių. Taigi toks ieškinys susijęs su „laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnį, su sąlyga, kad jis patenka į šio reglamento taikymo sritį.
- 35 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad tai, ar laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones, patenka į šio reglamento materialinę taikymo sritį, turi būti nustatoma atsižvelgiant ne į jų pačių pobūdį, bet į teisių, kurių apsaugą jomis siekiama užtikrinti, pobūdį (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Supreme Site Services ir kt.*, C-186/19, EU:C:2020:638, 54 punktas).
- 36 Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad siekiant nustatyti, ar ieškinys patenka į savarankišką sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį, ir atitinkamai – į šio reglamento taikymo sritį, reikia išsiaiškinti, koks teisinis santykis sieja ginčo šalis ir jo dalyką, arba kaip alternatyvą išnagrinėti pareikšto ieškiniu pagrindą ir jo pareiškimo sąlygas (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Movic ir kt.*, C-73/19, EU:C:2020:568, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Taigi Teisingumo Teismas ne kartą nusprendė, kad nors tam tikri viešosios valdžios institucijos ir privatinės teisės subjekto ginčai gali patekti į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį, kai ieškinys susijęs su veiksmais, atliktais *iure gestionis*, kitaip yra tuo atveju, kai viešosios valdžios institucija veikia vykdydama viešosios valdžios funkcijas (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Sunico ir kt.*, C-49/12, EU:C:2013:545, 34 punktą ir 2020 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Rina*, C-641/18, EU:C:2020:349, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 38 Iš tiesų, kai viena iš ginčo šalių įgyvendina viešosios valdžios prerogatyvas, dėl jos vykdomų viešosios valdžios funkcijų, kurių nereglamentuoja santykiams tarp privačių asmenų taikomos taisyklės, toks ginčas nepriskiriamas prie „civilinių ir komercinių bylų“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Supreme Site Services ir kt.*, C-186/19, EU:C:2020:638, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 39 Teisingumo Teismas taip pat nurodė, jog tai, kad tam tikra veikla siekiama viešojo tikslo, savaime nėra pakankamas veiksnys, dėl kurio šią veiklą būtų galima laikyti vykdoma *iure imperii*, nes ji neprilygsta funkcijų, kurių nereglamentuoja santykiams tarp privačių asmenų taikomos taisyklės, vykdymui (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Supreme Site Services ir kt.*, C-186/19, EU:C:2020:638, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 40 Nagrinėjamu atveju, kalbant apie ginčo šalių teisinį santykį ir jo dalyką, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje pareikšto ieškinio dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslas yra užtikrinti pagal 2015 m. liepos 30 d. statybos bendrovių ir kelių generalinio direktoriaus sudarytą sutartį kylančių teisių apsaugą.
- 41 Vis dėlto nei tokios sutarties dalykas, nei aplinkybė, kad tik kelių generalinis direktorius turi teisę inicijuoti viešojo pirkimo procedūrą siekiant pastatyti greitkelį, negali būti laikomi viešosios valdžios prerogatyvų vykdymo požymiais.
- 42 Be to, kalbant apie ieškinio pagrindą ir pareiškimo sąlygas, reikia pažymėti, kad, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pirmasis klausimas susijęs su pagal bendrosios teisės normas pareikštu ir nagrinėjamu ieškiniu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.
- 43 Taigi, net jeigu sutartis, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, sudaryta vykdant viešojo pirkimo procedūrą ir yra susijusi su viešojo greitkelio statyba, ji tarp šalių sukuria teisinį santykį, kurios pagrindas – laisva valia prisiimtos teisės ir pareigos, todėl ji priskirtina prie civilinių ir komercinių bylų, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį.
- 44 Aplinkybė, kad pagal nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai GPK 393 straipsnį, neleidžiama taikyti laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su ieškiniu dėl piniginių reikalavimų, be kita ko, valstybės ir viešosios valdžios institucijoms, ir dėl to atrodo, kad joms suteiktas imunitetas nuo jurisdikcijos, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nepanaikina ieškinio, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, civilinio ir komercinio pobūdžio, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį.
- 45 Iš tiesų imuniteto privilegija savaime nėra kliūtis taikyti Reglamentą Nr. 1215/2012 (šiuo klausimu žr. 2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Supreme Site Services ir kt.*, C-186/19, EU:C:2020:638, 62 punktą).
- 46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teisme pagal bendrosios teisės normas pareikštas ir nagrinėjamas ieškinys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijęs su netesybomis vykdant viešojo greitkelio statybos darbų sutartį, sudarytą taikant viešojo pirkimo procedūrą, kurią vykdžiusi perkančioji organizacija yra viešosios valdžios institucija, patenka į sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl antrojo klausimo

- 47 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas prašymas taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos

priemonės, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, turi pareikšti, kad neturi jurisdikcijos, kai kitos valstybės narės teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, jau priėmė sprendimą dėl byloje tarp tų pačių šalių pateikto prašymo dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.

- 48 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar jis turi jurisdikciją nagrinėti jam pagrindinėje byloje pateiktą prašymą taikyti laikinąsias priemones. Vis dėlto pirmiausia reikia pažymėti, kad ši jurisdikcija priklauso ne tik nuo atsakymo į performuluotą antrąjį prejudicinį klausimą.
- 49 Konkrečiai kalbant, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų, pagrindinėje byloje nagrinėjamoje statybos darbų sutartyje yra nuostata, pagal kurią jurisdikcija nagrinėti bet koki ginčą, galintį kilti vykdant šią sutartį, suteikiama Lenkijos teismams.
- 50 Kaip savo išvados 59 ir 60 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, taikant Reglamento Nr. 1215/2012 sistemą, visų pirma jo 25 straipsnį, šalys gali susitarti dėl to, kuris teismas turi tarptautinę jurisdikciją taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, ir gali būti daroma prielaida, kad bendrai suformuluota sąlyga dėl teismo vietos pasirinkimo išplečia pasirinkto teismo jurisdikciją taip, kad ji apima ir laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, taikymą.
- 51 Nors per Teisingumo Teismo posėdį pagrindinės bylos šalių išreikštos pozicijos išsiskyrė dėl to, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama jurisdikciją suteikianti nuostata apima prašomas laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, reikia priminti, kad, remiantis jurisprudencija, tokią nuostatą ir jos apimtį turi aiškinti nacionalinis teismas, kuriame ja remiamasi (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 7 d. Sprendimo *Hószig*, C-222/15, EU:C:2016:525, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 52 Be to, reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi atlikti analizę pagal Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnį, kad nustatytų, ar egzistuoja realus ryšys tarp pagrindinėje byloje prašomų priemonių dalyko ir valstybės narės teismo, į kurią kreiptasi, teritorinės jurisdikcijos, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (šiuo klausimu žr. 1998 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Van Uden*, C-391/95, EU:C:1998:543, 40 punktas).
- 53 Dėl šiame antrajame klausime pateikto prašymo išsiaiškinti šį straipsnį pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kiek tai susiję su Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimu, reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į jos kontekstą (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 10 d. Sprendimą *KRONE – Verlag*, C-65/20, EU:C:2021:471, 25 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 54 Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnyje numatyta kad valstybės narės teismui gali būti pateiktas prašymas taikyti pagal tos valstybės narės teisę numatytas laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, net jeigu kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.
- 55 Taigi pagal šį straipsnį tarptautinė teismų jurisdikcija taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, suteikiama, pirma, valstybės narės teismams, turintiems jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, ir, antra, tam tikromis sąlygomis – kitų valstybių narių teismams.

- 56 Dėl šio straipsnio konteksto pažymėtina, kad iš minėto reglamento 2 straipsnio a punkto, siejamo su jo 33 konstatuojamąja dalimi, nuostatų matyti, kad tik laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos, kurias skiria jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turintis teismas, galima laikyti „teismo sprendimu“, kurio laisvas judėjimas turi būti užtikrintas pagal minėtą reglamentą.
- 57 Kai laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos, skiria valstybės narės teismas, neturintis jurisdikcijos nagrinėti bylą iš esmės, pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 tokių priemonių poveikis turėtų būti ribojamas tos valstybės narės teritorija.
- 58 Tuo remiantis darytina išvada, kad suinteresuotoji šalis turi galimybę prašyti taikyti laikinąją priemonę, įskaitant apsaugos, arba valstybės narės teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, kurio sprendimas tuo tikslu galės laisvai judėti, arba kitų valstybių narių, kuriose yra turtas ar asmuo, kurių atžvilgiu turi būti vykdoma priemonė, teismų.
- 59 Nors iš Reglamento Nr. 1215/2012 struktūros matyti, kad valstybės narės teismų, turinčių jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, priimtų sprendimų ir kitų valstybių narių teismų priimtų sprendimų pasekmės skiriasi, vis dėlto šiame reglamente nenustatyta šių teismų hierarchija.
- 60 Konkrečiai kalbant, iš minėto reglamento 35 straipsnio formuluotės niekaip nematyti, kad juo valstybės narės teismams, turintiems jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, paprastai suteikiama jurisdikcija priimti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos, ir dėl to kitų valstybių narių teismai nebeturi jurisdikcijos priimti tokių priemonių, kai į pirmuosius teismus kreiptasi su prašymu taikyti tokias priemones arba šie priėmė sprendimą dėl tokio prašymo.
- 61 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas prašymas taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, neprivalo pareikšti, kad neturi jurisdikcijos, kai kitos valstybės narės teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, jau priėmė sprendimą dėl byloje tarp tų pačių šalių pateikto prašymo dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.

Dėl trečiojo klausimo

- 62 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nagrinėjant prašymą taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos, taikomos savarankiškos Sąjungos teisės sąlygos, ir, jei taip, ar pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama pareikšti ieškinio dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijusio su ieškiniu dėl piniginių reikalavimų valstybei ar viešosios valdžios institucijai.
- 63 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnio formuluotės matyti, jog teismas, į kurį kreiptasi remiantis šiuo straipsniu, laikinąsias priemones patvirtina pagal savo nacionalinę teisę.
- 64 Taigi šioje nuostatoje įtvirtintas alternatyvus kitos valstybės narės nei ta, kurios teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, teismų jurisdikcijos pagrindas, tačiau joje neužtikrinama, kad konkrečioje byloje bus taikoma laikinoji priemonė, įskaitant apsaugos priemonę, kurią skiriant ir toliau taikomi valstybės narės, į kurios teismą kreiptasi, teisės aktai.

- 65 Taigi nacionalinės teisės nuostata, kuria ribojama galimybė skirti laikinąją apsaugos priemonę, susijusią su ieškiniu dėl piniginio reikalavimo valstybei ir tam tikroms jos valdžios institucijoms, negali būti laikoma nesuderinama su jurisdikcijos taisykle, nustatyta Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnyje.
- 66 Tokį teiginį patvirtina Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnio kontekstas.
- 67 Iš tiesų bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose srityje Reglamentu Nr. 1215/2012 siekiama sustiprinti supaprastintą ir veiksmingą kolizinių normų, teisminių sprendimų pripažinimo ir vykdymo sistemą, nustatytą teisės aktuose, kurių tąsa jis yra, siekiant palengvinti teismų bendradarbiavimą, taip norint prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti aukšto laipsnio tarpusavio pasitikėjimu, įgyvendinimo (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking*, C-551/15, EU:C:2017:193, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 68 Taigi, kaip ir prieš jį galiojusiais teisės aktais, Reglamentu Nr. 1215/2012 siekiama ne suvienodinti valstybių narių proceso teisės normas, o paskirstyti jurisdikciją nagrinėti civilines ir komercines bylas (pagal analogiją žr. 2002 m. birželio 6 d. Sprendimo *Italian Leather*, C-80/00, EU:C:2002:342, 43 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 69 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad prašymas taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į valstybės narės, kurioje yra teismas, į kurią kreiptasi, teisę, ir pagal jį nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama pareikšti ieškinio dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijusio su ieškiniu dėl piniginio reikalavimo valstybei ar viešosios valdžios institucijai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Kadangi šis procesas pagrindinių bylų šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamosiose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės teisme pagal bendrosios teisės normas pareikštas ir nagrinėjamas ieškinys dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijęs su netesybomis vykdant viešojo greitkelio statybos darbų sutartį, sudarytą taikant viešojo pirkimo procedūrą, kurią vykdydžiusi perkančioji organizacija yra viešosios valdžios institucija, patenka į sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.**

- 2. Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės teismas, kuriam pateiktas prašymas taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, neprivalo pareikšti, kad neturi jurisdikcijos, kai kitos valstybės narės teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, jau priėmė sprendimą dėl byloje tarp tų pačių šalių pateikto prašymo dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.**
- 3. Reglamento Nr. 1215/2012 35 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad prašymas taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į valstybės narės, kurioje yra teismas, į kurią kreiptasi, teisę, ir pagal ją nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama pareikšti ieškinio dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, susijusio su ieškiniu dėl piniginio reikalavimo valstybei ar viešosios valdžios institucijai.**

Parašai.